

PLA DIRECTOR DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA DE L'AJUNTAMENT DEL PRAT DE LLOBREGAT

Març de 2018

**Ajuntament del
Prat de Llobregat**

**Diputació
Barcelona**

#DibaOberta

Index

---

1. Preàmbul	3
2. Procés Metodològic d'elaboració del PDPC	4
3. Eixos del Pla Director de Participació Ciutadana	4
Eix 1. Objectius del foment de la Participació Ciutadana	4
Eix 2. Criteris i Principis en el Foment de la Participació.....	8
Eix 3. Instruments i Canals de Participació	14
Eix 4. Organització i paper del programa de participació.....	19
Eix 5. Desplegaments de les actuacions.....	21
Annex	25

1. Preàmbul

L'Ajuntament del Prat de Llobregat ha portat a terme un procés de reflexió conjunta amb els diferents agents del municipi (polítics, tècnics, ciutadania associada i a títol individual) entorn de la participació ciutadana a la ciutat, amb l'objectiu d'ordenar els diferents espais, processos i mecanismes per fer-la efectiva i organitzar-los sota una estratègia global amb unes bases, uns objectius i uns criteris comuns. El Pla Director de Participació Ciutadana (PDPC) és el resultat d'aquest procés.

El PDPC l'entendem com un document, però també com un procés:

- D'una banda, és un document que recull el model de participació que es vol impulsar i per això planteja uns objectius, uns criteris i uns instruments per fomentar la participació ciutadana al municipi. És, per tant, el document que dona una coherència global a l'estratègia de foment de la participació ciutadana i que estableix els mecanismes a desenvolupar i els criteris per fer-ho.
- De l'altra, el Pla Director de Participació Ciutadana és un procés que ha implicat tots els partits polítics amb representació al Ple municipal, els tècnics i tècniques municipals i la ciutadania, amb la voluntat d'elaborar un Pla el més compartit possible amb tots els agents implicats, i fer-ho promovent el debat i la construcció col·lectiva de la proposta.

Promoure i facilitar la participació ciutadana en la construcció de les polítiques públiques suposa un exercici d'aprofundiment democràtic i una oportunitat per millorar les polítiques públiques en la mesura que s'hi incorporen noves perspectives i visions, i es promouen la deliberació i la transparència en la presa de decisions dels poders públics.

Per tant, la participació ciutadana, de fet, és el desenvolupament d'una concepció dels serveis públics en què l'Administració no només satisfà les necessitats dels seus "usuaris", sinó que entén els ciutadans i les ciutadanes com a subjectes actius de la construcció de les solucions.

Aquest foment de la participació ciutadana es desenvolupa en un context i una realitat que no podem obviar i, per tant, hem de ser conscients que qualsevol procés de canvi requereix un procés d'aprenentatge mutu de tots els agents: polítics, tècnics i ciutadania. Per això el desplegament de la participació ciutadana té molt presents els elements pedagògics que ha de desenvolupar i la importància de posar en valor les experiències positives i aprendre d'aquelles que no siguin tan reeixides.

Finalment, cal tenir present que la societat no és un conjunt homogeni de persones sinó que està integrada per gent molt diversa. Per això, el foment de la participació ciutadana ha de ser especialment curós amb aquesta diversitat i ha de tenir una perspectiva inclusiva clara, ha de facilitar la participació activa de tot el conjunt de la societat; i no només ha de facilitar els canals per fer-ho, també ha de motivar i engrescar a fer-ho. Cal treballar per promoure una ciutadania activa, crítica i propositiva, i amb capacitat organitzativa per desenvolupar projectes de manera autònoma dels poders públics

El PDPC s'estructura en 5 grans eixos:

- **Eix 1. Objectius del Foment de la Participació Ciutadana**
On es defineix la participació que l'Ajuntament del Prat de Llobregat vol impulsar, vinculada a la definició i planificació de les polítiques públiques locals.
- **Eix 2. Principis i Criteris**
Es preveuen els criteris i principis que han d'orientar les diferents formes de participació al municipi.
- **Eix 3. Instruments i Canals**
Es centra en definir les diverses formes i canals de participació municipals que es vol impulsar.
- **Eix 4. Organització i Paper del Programa de Participació**
Es defineix el paper del Programa de Participació així com els mecanismes de coordinació i treball amb altres serveis i departaments municipals.
- **Eix 5. Desplegament de les Actuacions**
Recull les diferents accions que es preveu desplegar en el marc del Pla.

2. Procés Metodològic d'elaboració del PDPC

El primer pas per elaborar aquest Pla va ser realitzar una diagnosi de la situació actual dels mecanismes de participació del municipi. Per elaborar la diagnosi es va:

- Analitzar la documentació existent mitjançant la recollida i explotació de dades secundàries amb relació als canals i espais de participació, la normativa existent i les polítiques participatives del municipi.
- Dur a terme sessions de reflexió amb els diferents agents implicats (representants polítics; personal tècnic municipal i ciutadania) per recollir la seva valoració amb relació al foment de la participació ciutadana a l'Ajuntament del Prat de Llobregat, partint de la idea que cada sector gaudeix de diferents visions i coneixements a partir dels seus rols i funcions dintre del municipi.

Aquesta diagnosi va permetre comprovar que l'Ajuntament ha promogut i desenvolupat diferents experiències de participació ciutadana al municipi: ha creat molts consells i òrgans estables, ha desenvolupat processos participatius i ha impulsat diferents mecanismes de participació. Totes aquestes experiències de participació han donat un bagatge prou important al municipi perquè aquest es plantejés fer una reflexió sobre com és i com ha estat la participació ciutadana que s'ha promogut al Prat de Llobregat i què cal fer per donar-li un nou impuls de cara al futur.

Per elaborar el Pla Director de Participació Ciutadana es van portar a terme diferents sessions de treball en què es va mantenir la distribució per perfils funcionals utilitzada durant la primera fase (representants polítics, personal tècnic municipal, membres d'entitats i ciutadania a títol individual). També es va enquestar les persones que formen part d'un espai de participació estable o que han participat en un procés de participació al Prat de Llobregat i s'han registrat.

Fruit de totes aquestes aportacions i de la reflexió col·lectiva es disposa el document següent, ordenat en 5 eixos.

3. Eixos del Pla Director de Participació Ciutadana

Eix 1. Objectius del foment de la Participació Ciutadana

La paraula "participació" pot tenir molts significats diferents, aplicada a la ciutadania i els afers públics. Aquest concepte pot anar des de gairebé qualsevol acte que realitza una persona en un àmbit públic fins a la participació activa de la ciutadania en el procés de definició i execució de les polítiques públiques.

En aquest sentit, el Pla Director de Participació Ciutadana de l'Ajuntament del Prat de Llobregat parteix d'un concepte de participació ciutadana vinculat al dret de la ciutadania a intervenir, de forma individual o col·lectiva, en la definició i l'aplicació de les polítiques públiques de l'Ajuntament a través de processos de consulta, deliberació, decisió, implementació i avaluació sobre qualsevol assumpte de la seva competència, a través dels òrgans i els mitjans de participació establerts. La participació ciutadana és el dret de la ciutadania de participar activament en la construcció de les polítiques públiques, partint de la responsabilitat i la legitimitat que el sistema representatiu atorga al govern de la ciutat per prendre les decisions que consideri més oportunes, en un marc de legalitat i transparència. Per tant, en últim terme els responsables de prendre les decisions són els membres de l'equip de govern mitjançant els canals i mecanismes habilitats per fer-ho.

Hi ha molts conceptes que es vinculen al foment de la participació ciutadana i que sovint estan relacionats i són complementaris, però en ocasions també es confonen i es mesclen en una amalgama d'idees que tot i estar relacionades, és important diferenciar. Per això s'ha considerat important recollir un glossari orientatiu de conceptes clau amb relació a la participació ciutadana, definit pels mateixos participants en el procés, per diferenciar conceptes i unificar criteris de cara al futur:

GLOSSARI DE CONCEPTES CLAU

Informar	Comporta que l'Ajuntament dona informació a la ciutadania respecte a un tema concret.
Transparència	Implica explicar les intencions, voluntats i actuacions de la intervenció del govern i l'Ajuntament aportant tota la informació necessària a la ciutadania, i fer-ho d'una manera clara i entenedora.
Preguntar	L'Ajuntament, a través dels seus serveis i mecanismes d'escolta activa, pot preguntar a la ciutadania respecte a les diferents qüestions que afecten la seva vida, per saber-ne l'opinió.
Enquestes de satisfacció	És un mecanisme de l'Administració per valorar l'opinió de la ciutadania com a usuaris/usuàries respecte a un servei o tema concret.
Administració relacional	Comporta que l'Administració treballa i defineix les seves accions a partir de la relació directa amb la ciutadania, mitjançant els diferents canals d'escolta i comunicació: professionals del territori, equipaments de proximitat, mitjans de comunicació, escolta directa de les necessitats i suggeriments de la ciutadania, serveis d'atenció a la ciutadania, canals d'interlocució amb el personal tècnic municipal i els representants polítics municipals, etc.
Govern Obert	Fa referència a la transparència en les dades i la rendició de comptes de l'Administració vers la ciutadania. Facilita l'accés a una informació clara i senzilla amb relació a l'acció de govern, i també la participació activa de la ciutadania en la construcció de les polítiques públiques.
Govern de proximitat	La proximitat té una doble vessant: proximitat física, apropa els recursos i els serveis a la ciutadania; i proximitat relacional, facilita els canals per escoltar les necessitats de la ciutadania i donar-los resposta.

Proximitat

La proximitat té una dimensió física, espacial: els serveis, recursos i professionals han d'estar a prop de la ciutadania (equipaments de proximitat, recursos de proximitat, professionals al territori); i també una dimensió relacional, que implica no només estar a prop físicament, sinó també en el tracte, en la facilitat per accedir-hi, en la manera de relacionar-nos.

Diàleg

Consisteix a establir un intercanvi d'idees entre els diferents agents implicats (representants polítics, personal tècnic, entitats i ciutadania). Comporta explicar, escoltar i rebre aportacions pel que fa a la situació actual i/o als projectes plantejats.

Participatiu

La participació ciutadana implica un compromís de l'Administració amb relació als temes que es promouen, de cara a definir una política pública que doni resposta a les necessitats i propostes ciutadanes.

Procés de participació

Un procés de participació promou la implicació de la ciutadania en la definició d'una política pública concreta. Té una durada delimitada en el temps i pot ser obert a tota la ciutadania o estar adreçat a un determinat col·lectiu o col·lectius de la població. Presenta diferents fases (informació, diagnòstic, propostes, seguiment, avaluació) i pot emprar diverses tècniques de treball (enquestes, entrevistes, grups de discussió, tallers de participació, etc.).

Corresponsabilitat

La corresponsabilitat dels diferents agents comporta generar una complicitat entre l'Administració i la ciutadania per compartir la responsabilitat de vetllar pel desenvolupament del municipi, però cal tenir clar que cadascú té diferents graus de responsabilitat i diferents rols a desenvolupar.

Dinamització comunitària

Aquesta dinamització la porta a terme personal tècnic (vinculat a l'Administració o no). Consisteix a promoure i facilitar l'organització ciutadana per desenvolupar activitats i accions de caràcter comunitari i col·lectiu, que poden estar vinculades a l'acció de l'Administració o no.

Cal fer pedagogia del foment de la participació mitjançant accions de sensibilització i formació dins de l'organització municipal i vers la ciutadania, per unificar criteris i usar un llenguatge comú.

Tota política pública en què es fomenti la participació ciutadana ha de definir el nivell de participació que vol impulsar. És necessari identificar els aspectes següents per ajustar una mica més els conceptes que van associats al foment de la participació ciutadana:

NIVELLS	OBJECTIU
Informar¹	Informar S'informa dels aspectes o qüestions sobre un tema.
Consultar	Recollir suggeriments La participació s'obre per generar un debat entorn a una proposta ja elaborada i reflexionar per millorar-la.
Proposta	Elaborar propostes Els participants elaboren una proposta en relació amb algun tema en concret.
Decidir²	Prendre decisions Els resultats del debat i la deliberació s'implementen.
Implementar	Executar accions La ciutadania porta a terme una actuació concreta en el projecte desenvolupat.
Seguiment i avaluació	Revisar projectes Es fa un seguiment del projecte i una valoració dels resultats del procés. Es poden preveure diferents graus d'avaluació des de cada nivell (avaluació de procés, en el seguiment, en l'acció...)

¹ La informació la considerem una condició necessària però no suficient per parlar de participació.

² Cal tenir present que en últim terme el responsable de prendre les decisions sempre és l'equip de govern. Però, per exemple, en el marc del procés de pressupostos participatius, la votació de la ciutadania es pot considerar decisòria.

Eix 2. Criteris i Principis en el Foment de la Participació

Criteris que ens han d'ajudar a desenvolupar una participació de qualitat al nostre municipi:

Que sigui transparent

La participació ciutadana ha de ser transparent: cal explicitar els objectius, la metodologia de treball, el compromís institucional adquirit, els elements a tenir en compte, la informació necessària, etc. En definitiva, "les regles del joc": quin és el tema en qüestió, qui prendrà la decisió final, etc.

Que els i les participants disposin de la informació necessària

Els diferents agents implicats han de disposar d'informació prèvia sobre els continguts i l'abast de la participació. Però a més, l'Ajuntament ha de vetllar perquè aquesta informació sigui accessible i entenedora.

Que es garanteixi el seguiment i el retorn dels resultats

Cal el compromís polític de respondre quina és la decisió municipal respecte al tema en qüestió i argumentar per què s'opta per una alternativa o per una altra. Cal donar una resposta motivada tant en el cas que s'incorporin les propostes rebudes com en el cas que no s'incorporin.

Participació plural

Cal fomentar la participació dels diferents agents i visions respecte a un tema, tant de l'Administració local com de la ciutadania. L'Ajuntament ha de vetllar perquè els canals i mecanismes de participació no reflecteixin un biaix dels diferents interessos o visions respecte als temes que es posin a debat participatiu. Ha de facilitar al màxim que hi puguin participar gent diversa, amb diferents perspectives i interessos. La responsabilitat pel que fa a garantir aquesta diversitat és tant dels responsables polítics com dels tècnics i tècniques municipals. Parlem de representativitat discursiva, en la mesura que els participants aporten diferents visions i enriqueixen el debat.

Participació extensiva

Si bé la prioritat en el foment de la participació ciutadana al municipi és la participació plural i la vessant qualitativa de la diversitat en la participació (de perfils, discursos, visions...), també hi ha la voluntat d'arribar al màxim nombre de ciutadans i ciutadanes. Per això cal:

- Identificar els diversos sectors/perfils de ciutadania als quals es vol arribar i anar-los a buscar.
- Potenciar els mecanismes de difusió i convocatòria per arribar a més persones.
- Organitzar la participació de manera més dinàmica, amena i adequada al col·lectiu destinatari.
- Adaptar-se en cada cas al seu llenguatge i a la seva manera de fer.
- Facilitar diversos canals de participació, adaptats a la ciutadania.

En tot procés o mecanisme de participació ciutadana, cal tenir en compte el nombre de persones participants a l'hora de ponderar i prendre en consideració els resultats, cal valorar cada situació concreta (tipus de procés, oportunitat de participar, recursos, etc.).

Compromís i responsabilitat política i tècnica vers el foment de la participació ciutadana

S'ha de tenir present que la participació ciutadana promou la intervenció ciutadana en la gestió dels assumptes públics, però no supleix les facultats decisòries dels òrgans representatius de la corporació municipal, ni el coneixement tècnic. Requereix un compromís d'aquests dos nivells, polític i tècnic, perquè tingui sentit i utilitat, en la mesura que és tinguda en compte a l'hora de prendre les decisions.

Presència ordenada dels diferents agents implicats

Representants polítics, personal tècnic i ciutadania treballen plegats i elaboren propostes conjuntament, però tenen responsabilitats diferents. Cal trobar els espais i moments que permeten desenvolupar els rols i funcions de cadascun d'ells.

Planificació de la participació

Endegar processos participatius no només comporta facilitar canals d'escolta o consulta de la ciutadania, requereix incorporar diferents tasques internes i externes a l'organització municipal, amb diferents fases o moments: informació, debat (diagnosi o proposta), concreció, devolució i seguiment. Això implica que cal planificar-los, donar-hi continuïtat i dedicar-hi recursos.

Delimitació de la participació

Cal definir els objectius, les regles del joc, la metodologia, etc. Això implica explicar i difondre els objectius i procediments del procés de la manera més entenedora i clara possible.

Coherència organitzativa

L'Ajuntament ha d'adequar els mitjans i recursos que destina a fomentar la participació ciutadana però, a la vegada, ha de plantejar aquests processos tenint en compte les possibilitats i limitacions municipals. Hi ha d'haver coherència entre la participació ciutadana que s'impulsa i l'estructura organitzativa municipal i els professionals municipals que hi estan vinculats, i a la inversa. Això requereix la implicació dels diferents departaments i àrees municipals en cada projecte concret que els implica.

Participació com "una manera de fer" integrada per tota l'organització

Més enllà de disposar de canals per participar activament en projectes o temes concrets, es concep la participació com una manera d'entendre la relació entre l'Administració i la ciutadania, amb respecte i col·laboració mútua, entenent la ciutadania com un subjecte actiu.

Participació efectiva, amb un resultat concret

La participació ciutadana ha d'arribar a uns resultats; per això cal que allò que preguntem pugui tenir alguna incidència en l'acció municipal i que hi hagi la capacitat organitzativa per donar-hi resposta.

Participació útil

La participació ciutadana té impacte en la qualitat de vida de les persones en la mesura que els resultats són presentats als responsables polítics i tècnics perquè els estudiïn, els valorin i els retornin a la ciutadania raonadament, argumentant la incorporació o no de les aportacions rebudes.

Participació eficient

Cal garantir que el temps que la ciutadania destina a participar s'utilitzi de la millor manera possible: cal aprofitar al màxim el temps i evitar l'esgotament dels participants (no fer més sessions de les necessàries, ni que durin més del necessari).

Espais de trobada "quotidians" entre l'Administració i la ciutadania

Cal apropar-se a diferents col·lectius d'edats i orígens culturals diversos o amb motivacions sectorials diferents, tenint en compte les seves dinàmiques quotidianes i els seus espais de trobada habituals.

Fomentar la igualtat d'oportunitats a l'hora de participar

Les diferents capacitats i coneixements dels participants implicats no han de limitar les seves possibilitats reals de participar. Cal treballar perquè els participants estiguin en un marc d'igualtat, abans i durant el procés, a l'hora d'explicar les seves visions, de manera que la participació s'organitzi amb dinàmiques i pautes que facilitin la intervenció de tothom.

Formació i pedagogia

Cal promoure la formació tècnica, política i ciutadana sobre participació ciutadana dins i fora de l'Administració, i en els diferents nivells.

Transversalitat i coordinació entre departaments municipals

Cal disposar d'espais estables de treball de coordinació tècnica. I cal promoure la participació activa de tot servei implicat en un projecte que preveu la participació ciutadana.

Dinamització tècnica i/o acompanyament

S'ha de facilitar el desenvolupament de la participació ciutadana sense excloure o limitar l'autonomia de la ciutadania implicada.

Utilització de tècniques i metodologies participatives

La participació no es pot improvisar ni pot dependre tan sols, de "mecanismes informals" i d'una "relació quotidiana". Cal implicar el màxim nombre de ciutadans i ciutadanes en processos, òrgans i canals participatius, i això s'ha d'organitzar.

Promoció de la iniciativa ciutadana

A més de la iniciativa municipal, l'Ajuntament ha de facilitar processos d'iniciativa ciutadana, acompanyar-los i donar-los suport.

LÍNIES DE TREBALL

Criteris mínims de qualitat democràtica

- Definir l'agenda participativa i planificar els projectes a impulsar en què es promourà la participació ciutadana.
- Definir prèviament l'encàrrec i el marc de participació (voluntat, objectius, finalitat) per determinar clarament el rol de cada agent.
- Informar la ciutadania sobre el marc de debat de cada procés, explicitant els límits i l'abast de la participació, i fer-li arribar una bona informació.
- Habilitar mecanismes per garantir el seguiment i la transparència dels processos i mecanismes de participació.
- Millorar el retorn informant sobre com s'incorporaran les aportacions ciutadanes als projectes i argumentar el perquè.

Facilitar que hi participi el màxim nombre de persones

- Fer participar en el procés el màxim nombre de persones. A l'hora de prendre en consideració les aportacions ciutadanes, s'ha de valorar i tenir molt present el nombre de participants finals. No s'han de menystenir les seves aportacions i sempre s'hi ha de donar resposta de manera motivada.
- Revisar els horaris de les convocatòries per garantir la igualtat d'oportunitats de participar dels diferents col·lectius, i per facilitar l'assistència del màxim nombre de persones.
- Aprofitar els espais naturals vinculats a l'experiència quotidiana de diferents col·lectius com a canals directes de participació i com a espais on reunir-se.

Asimetries en l'accés a la participació

- Analitzar quins són els col·lectius i perfils de persones que potencialment haurien de / podrien participar en un procés o espai participatiu concret i, a partir d'aquí, definir estratègies de comunicació concretes dirigides a aquest segment de la població.
- Identificar tots els agents implicats, directament o indirectament, en el tema amb relació al qual es vol fomentar la participació, i dinamitzar les convocatòries perquè hi participin.
- Revisar la metodologia perquè tothom hi pugui participar i tenir molt present que les persones tenen diferents característiques i necessitats.

Ús del llenguatge

- Explicar les coses amb un llenguatge senzill, però comunicant les idees més importants.
-

Reconeixement de la participació

- Repensar com es reconeix el paper que tenen les persones que participen activament en la vida de la ciutat.
  - Valorar els projectes elaborats amb participació ciutadana i donar-los a conèixer.
-

Cultura del bé comú

- Crear cultura de la participació i fer pedagogia de la participació ciutadana: què implica i què és. No s'ha de fer demagògia ni confondre els diferents agents implicats: representants polítics, personal tècnic i ciutadania.
-

Utilitat i impacte de la participació

- Promoure la participació en aquells projectes en què la ciutadania pot aportar un valor afegit.
  - Definir una agenda participativa en temes rellevants d'interès per a la ciutadania, en la qual aquesta pugui tenir quelcom a dir-hi.
  - Valorar el resultat i l'impacte final del procés de participació ciutadana.
-

Eix 3. Instruments i Canals de Participació

El model que es proposa per organitzar la participació identifica tres nivells compatibles i complementaris: els òrgans, els processos de participació i els mecanismes de participació puntuals.

N. 1

Òrgans estables de participació:

Consells municipals, Taules i Comissions

Tenen caràcter permanent i estable. Aquests espais (Consells municipals, Taules, Comissions, etc.) són força diversos i, en general, es caracteritzen per ser òrgans consultius, formats pels representants polítics, el personal tècnic responsable de l'àrea i les associacions vinculades al seu àmbit d'actuació, i en algun cas per ciutadans o ciutadanes a títol individual i amb un perfil específic. En general, tenen les funcions de: formular propostes per resoldre situacions concretes que els afecten; emetre informes, a iniciativa pròpia o de l'Ajuntament, sobre matèries de competència municipal; emetre i formular propostes i suggeriments en relació amb el funcionament dels organismes públics municipals. Tenen la finalitat de promoure i canalitzar la participació de les entitats i de la ciutadania en els diferents sectors de la vida local en els quals l'Ajuntament té competència. Els Consells municipals, concretament, funcionen a partir d'un reglament que estableix les seves pautes de funcionament i tenen com a característica important que restringeixen la participació activa als membres que els componen. Tot Consell disposa d'un reglament que en fixa la composició, els objectius, les funcions i el funcionament.

N. 2

Processos desenvolupats amb participació ciutadana

Són oberts a tota la ciutadania o a un segment poblacional concret, i, tot i que s'han de basar en unes regles del joc que s'han d'explicitar, no s'ordenen sota cap reglamentació. Els processos tenen un principi i un final acotat, però tenen una certa continuïtat en el temps, es construeixen dia a dia i són el resultat de la interacció entre els diferents actors. Es caracteritzen per ser oberts a la ciutadania interessada en el tema en qüestió i poden tenir diferents fases (diagnòstic, propostes, seguiment, avaluació) i tècniques de treball (enquestes, entrevistes, grups de discussió, tallers de participació, etc.).

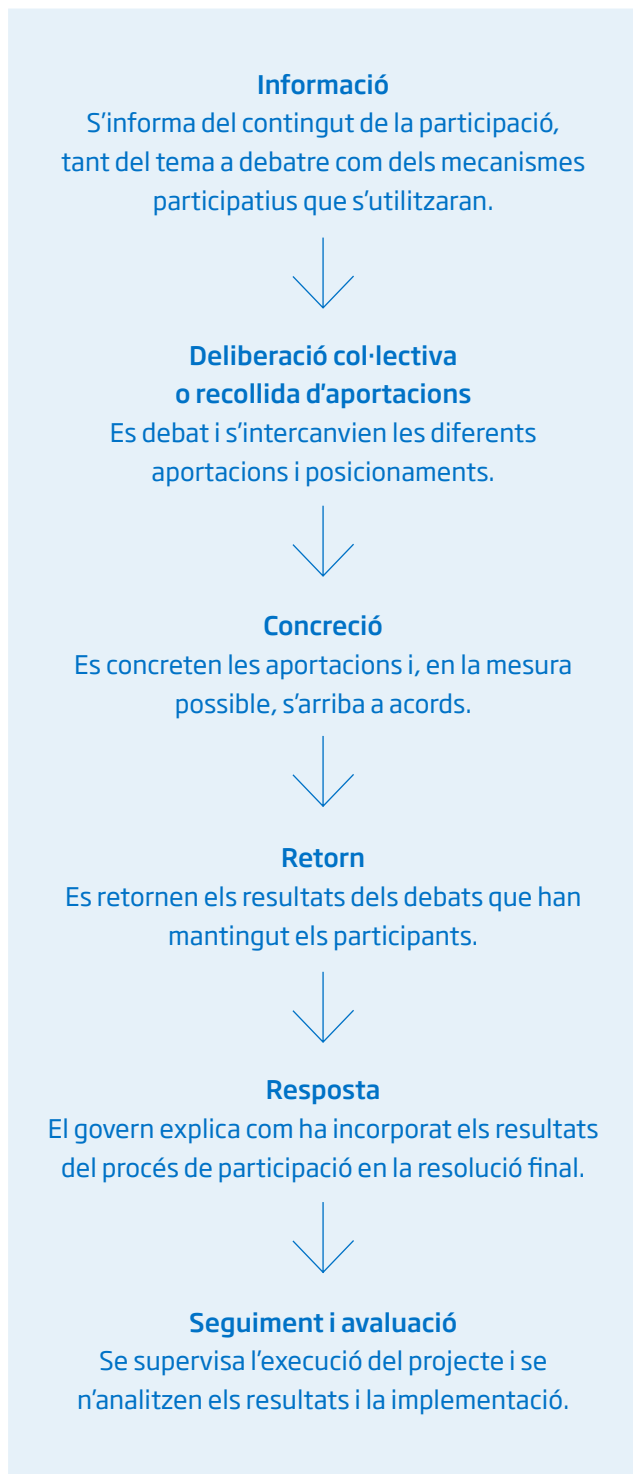
N. 3

Mecanismes puntuals de participació ciutadana

Es caracteritzen per ser un instrument molt acotat en el temps, però es poden vehicular a través de mecanismes molt diversos: des d'una jornada deliberativa per reflexionar respecte a un tema que afecta la ciutadania, fins a una consulta mitjançant la utilització de mecanismes de democràcia directa. En el primer cas, l'objectiu és aprofundir en els elements a tenir en compte i les diferents alternatives. Mentre que en el segon cas, els mecanismes de democràcia directa, en els quals es poden utilitzar mecanismes en línia, es caracteritzen per la votació de la ciutadania de les diferents propostes que hi ha respecte a un tema.

Tant si es tracta d'un òrgan, com d'un procés o d'un moment puntual de participació, cal tenir present que tot debat encetat té la necessitat de comptar amb diferents moments:

MOMENTS DE DEBAT

L'Ajuntament del Prat de Llobregat té un sistema de participació ciutadana fonamentat, principalment, en espais estables de participació (Consells municipals, Comissions, Taules). En general, aquests espais són valorats positivament, però presenten diferències importants entre aquells en què prima la funció informativa i aquells que són més propositius. Per això es proposa repensar-los tenint en compte un seguit de qüestions que permetin actualitzar els espais de participació que ho requereixin:

- Dotar els espais de participació que ho requereixin d'un major dinamisme, flexibilitat i funció "participativa". Això passa per dotar-los de més continguts de debat, obrir l'ordre del dia de les sessions de treball als seus membres perquè puguin proposar temes a incloure, i dinamitzar les sessions per facilitar el debat i la deliberació col·lectiva. Així mateix, cal promoure el paper actiu de la ciutadania, les entitats i els col·lectius que en són membres, per exemple, creant una comissió permanent o de seguiment, quan es consideri oportú, per preparar les sessions plenàries, o facilitant la incorporació de temes a l'ordre del dia via on line, o altres possibilitats.
- Obrir aquests espais a nous membres. Això implica identificar quin col·lectiu no hi està inclòs i seria bo que hi fos.
- Actualitzar els espais tenint present que els espais més formals, els plenaris dels Consells, no són els més productius, i en canvi les Taules, Comissions o Grups de Treball, que no tenen tan formalitzat el seu funcionament, tenen més facilitat per promoure la participació activa de la ciutadania.
- Promoure i facilitar la coordinació entre els diversos Consells.

LÍNIES DE TREBALL

Relacions de proximitat

- Introduir dinàmiques de grup que facilitin la participació activa de tots els assistents.
- Introduir mecanismes de participació diferents, així com canals diversos, que s'adeqüin als diferents perfils de participants.
- Aprofitar els espais naturals i quotidians de participació de la ciutadania per poder arribar a col·lectius als quals generalment no els arriba informació i no acostumen a participar, especialment a joves i infants.

Consells, Comissions i Taules

- Actualitzar els espais de participació segons les seves necessitats específiques i les seves voluntats, i fer-ho sense voluntat homogeneïtzadora.
- Adequar l'horari de les convocatòries dels espais a les necessitats dels i les participants, per fomentar la participació.
- Actualitzar la dinàmica de funcionament dels espais, i valorar-ne els continguts, l'organització i la dinàmica de treball.
- Utilitzar tècniques perquè les reunions siguin operatives i efectives, garanteixin l'equitat i la igualtat, i es recullin les aportacions de tothom.
- Preveure sessions conjuntes entre espais estables de participació, buscant el treball conjunt en temes en què hi ha aspectes coincidents.
- Establir el rol dels polítics en els espais estables, diferenciant entre la funció de presidir i la de moderar. La presidència depèn del responsable polític, la moderació ha de ser una funció més tècnica.
- Dotar de més flexibilitat els Consells (en la convocatòria de reunions, la dinamització, etc.).
- Preveure Consells, Comissions o Taules extraordinàries en què es convoqui els membres de diferents espais vinculats amb el tema que es treballi, per donar resposta, així, a la necessitat de coordinació, treball conjunt i coneixença entre ells.
- Obrir les sessions extraordinàries dels espais estables a entitats i col·lectius que no en formen part.

- Incloure col·lectius i ciutadania a títol individual com a membres dels Consells, Comissions i Taules, per incorporar nous agents.
- Que els Consells, les Comissions i les Taules puguin desenvolupar processos de participació activa de la ciutadania per estendre aquesta participació més enllà dels membres que els componen.
- Articular la feina més operativa dels Consells a través de Comissions de treball, que són més eficients i permeten un treball més àgil. Generar espais més operatius de treball.
- Reordenar els Consells, perquè facin de paraigua de Comissions i Grups de Treball que ara funcionen com a Consells, d'aquesta manera podrien ser més dinàmics i flexibles en el funcionament.

Processos de participació

- Promoure més el treball per projectes i processos de participació puntuals i concrets, que comencen i acaben, i no tant per espais estables que acaben convertint-se en espais de rendiment de comptes.
- Anar més enllà dels mecanismes i canals tradicionals de participació i ser innovadors i imaginatius en les metodologies de participació.
- Establir pautes i eines bàsiques a tota l'estructura de l'Ajuntament per garantir la qualitat dels processos de participació.

Coordinació entre espais i mecanismes de participació

- Centralitzar el mapa de tots els espais de participació existents al municipi i la informació i els temes que treballen cadascun d'ells des del Programa de Participació. Això és el primer pas perquè cada Consell, Taula o Comissió es pugui coordinar quan es valori necessari.

Adequació dels horaris i serveis de les sessions participatives

- Revisar els horaris i la durada de les sessions per adaptar-los a les necessitats dels i les participants, per evitar biaixos de les persones que hi poden assistir.
- Fixar els horaris d'inici i fi de les reunions i, en cas que quedi algun tema pendent de tractar, posposar-lo per a una sessió posterior.

Potenciar la creativitat i els elements mobilitzadors

- Potenciar la creativitat i la innovació en l'organització i la dinamització de la participació ciutadana.
  - Promoure elements mobilitzadors de la ciutadania, com l'esport, l'art, o les festes, que tendeixen a unir col·lectius de perfils diversos.
-

Teixit associatiu

- Fomentar espais de participació adreçats tant a la ciutadania organitzada com a la no organitzada, perquè això enriqueix els projectes.
  - Proporcionar suport a les entitats del municipi per fomentar la seva autonomia.
  - Comptar amb les entitats per fer arribar les convocatòries i la informació a la població en general.
-

Reconeixement i difusió

- Valorar els projectes elaborats amb participació ciutadana.
  - Fer difusió dels espais de participació i de les iniciatives que s'hi impulsin.
  - Fomentar canals d'informació que permetin connectar amb la ciutadania i despertar-li l'interès per participar. Per exemple, un butlletí informatiu que tracti temes que interessin a la ciutadania (convocatòries, etc.). Així com disposar d'aplicacions de comunicació directa amb els serveis tècnics municipals.
  - Utilitzar tot tipus de canals de difusió: televisió, ràdio, revista del Prat, etc.
-

Eix 4. Organització i paper del programa de participació

La definició del paper del Programa de Participació Ciutadana és un dels elements fonamentals per reflexionar a l'hora de valorar el model de participació ciutadana del municipi. En general, el Programa esdevé un referent tècnic en matèria de participació ciutadana per a totes les àrees i serveis municipals, però el seu paper concret depèn en gran mesura de la relació que manté amb la resta de serveis que desenvolupen els continguts específics de cada projecte. El PDPC defineix les seves funcions:

- **Funció 1.** Assessorar, acompanyar i ser un referent intern i extern en temes de participació ciutadana. És un recurs al servei d'altres serveis per aportar criteris i mètodes al desenvolupament de les diferents pràctiques participatives.
- **Funció 2.** Formar en temes de participació, en l'àmbit intern de l'Administració i en l'extern.
- **Funció 3.** Liderar la reflexió conjunta dels responsables municipals per definir les pautes i els criteris generals per fomentar la participació al municipi.
- **Funció 4.** Coordinar la informació vinculada a projectes i canals de participació. Això implica que els serveis que vulguin impulsar un procés participatiu o que siguin responsables d'un òrgan estable de participació hauran de mantenir certs nivells de coordinació amb el Programa de Participació per garantir la coherència global. Però això no implica que tot procés de participació passi pel Programa de Participació.
- **Funció 5.** Treballar i vetllar perquè els diferents processos i mecanismes participatius que impulsi l'Ajuntament compleixin les pautes i criteris generals establerts en aquest Pla Director de Participació, i es desenvolupin sota criteris de qualitat.
- **Funció 6.** Elaborar projectes concrets conjuntament amb el departament responsable. Per a això pot desenvolupar diferents tasques: assessorar, dissenyar, implementar, moderar, etc. És un recurs disponible per a la resta de serveis municipals, que tanmateix pot impulsar i elaborar projectes propis.

- **Funció 7.** Fomentar una nova cultura organitzativa en l'administració municipal que situï la ciutadania al centre de la seva actuació i la faci ser un subjecte actiu a l'hora de dissenyar i definir les polítiques públiques.
- **Funció 8.** Fomentar la capacitat crítica i participativa de la ciutadania, promovent el seu apoderament per organitzar-se i fer propostes.

Perquè el Programa de Participació Ciutadana pugui desenvolupar les seves funcions, requereix la complicitat i la voluntat de la resta de serveis implicats en cada projecte. No pot assessorar si no se li reconeix aquesta competència, no es pot coordinar o centralitzar la informació si no se li facilita la informació, i no pot estar activament implica en els processos si no disposa de recursos. Per tant, és necessari desenvolupar un treball en equip entre el Programa de Participació i les regidories responsables dels continguts concrets, amb un lideratge polític clar i compartit. Per això, és important respectar el rol i el paper de cada regidoria, però fomentar el treball transversal.

La ubicació del Programa en l'organigrama municipal haurà de ser valorada en consonància amb aquestes funcions, i els seus recursos han de garantir el desenvolupament de les tasques que se li assignen. Per tant, a l'hora de definir el model de participació cal tenir present la ubicació del Programa de Participació en l'organigrama municipal, perquè aquest fet condiona el desenvolupament de les seves funcions. No tots els instruments o canals de participació ciutadana depenen del Programa, sinó que les diferents regidories han de desenvolupar tasques vinculades a aquest àmbit i, per tant, s'ha de tenir en compte tota l'estructura municipal i el seu vincle amb la participació.

Així, si bé el Programa de Participació Ciutadana és el referent municipal entorn d'aquest àmbit, és responsabilitat de totes les àrees planificar els seus propis processos participatius sobre la base dels criteris generals que recull el Pla Director de Participació. La participació ciutadana no depèn o no la realitza una única àrea, servei o programa, sinó tota l'organització municipal i cal fomentar-la de manera transversal en les diferents polítiques públiques. La transversalitat organitzativa té diferents nivells. En tot projecte cal establir els diferents vincles entre els agents implicats: regidories que n'han

d'estar informades, regidories que han de formar part de la planificació, regidories amb qui cal coordinar-se, regidories que han d'implementar actuacions, etc.

Davant les necessitats de formació i de suport i orientació dels serveis municipals amb relació al foment de la participació ciutadana (organització i gestió dels processos; metodologia; etc.) es planteja l'oportunitat de repensar de quina manera el Programa de Participació Ciutadana pot exercir un rol assessor i facilitador de processos, sense que es percebi el seu paper com una ingerència en altres serveis o sense que acabi sent un servei només executor de les propostes d'altres serveis.

LÍNIES DE TREBALL

El paper del Programa de Participació Ciutadana

- Orientar i donar suport als serveis municipals i a la ciutadania en aspectes vinculats a la participació ciutadana.
- Coordinar la informació relativa al que es fa en l'àmbit municipal amb relació a la participació ciutadana.

Formació dels tècnics i tècniques municipals sobre metodologies participatives

- Formar el personal tècnic dels serveis municipals en temes vinculats al foment de la participació ciutadana.

El paper dels tècnics i les tècniques municipals

- Estendre la cultura de la participació ciutadana dins l'Ajuntament.

Projecció i difusió del Servei

- Organitzar una campanya de difusió per donar a conèixer el programa i les experiències de participació, i promoure un increment de la participació ciutadana al municipi.

Eix 5. Desplegaments de les actuacions

En la mesura que es vol ordenar i sistematitzar els canals i mecanismes de participació amb què compta el municipi vetllant per la coherència global del sistema, el primer pas és tenir centralitzada tota la informació referent a participació ciutadana (tasca que s'ha dut a terme durant la fase de diagnosi del Pla). En segon lloc, cal definir, políticament i tècnicament, un model que prioritzi els temes i els canals de participació. En aquest sentit, és convenient definir el Pla d'Actuació Municipal i, a partir d'aquí, planificar les accions i canals que es desenvolupen pel que fa a participació. Per això cal un acord polític global entorn del concepte, els instruments i l'Agenda de Participació Ciutadana.

Per elaborar l'Agenda de Participació Ciutadana és fonamental treballar des d'una perspectiva de col·laboració entre les diferents àrees, concretar com s'elabora en el marc de reunions estables de l'equip de govern i presentar-ne l'actualització periòdica en els espais de treball que disposi l'Ajuntament. L'elaboració de l'Agenda de Participació Ciutadana té com a moment fonamental l'elaboració del Pla d'Actuació Municipal, en què s'identifiquen les principals actuacions de l'equip de govern.

En la posada en marxa d'aquest PDPC es defineixen les línies de treball següents:

LÍNIES DE TREBALL

Coordinació i planificació de la participació

- Explicar i difondre el Pla Director de Participació Ciutadana, dins i fora de l'organització municipal.
- Establir l'Agenda de Participació Ciutadana en els espais polítics de direcció. En aquests espais s'han de definir els projectes i canals municipals que es desenvoluparan pel que fa a participació i preveure el pressupost corresponent en el moment d'aprovar els pressupostos generals. Després, cada regidoria haurà de definir els objectius i les actuacions pròpies, tenint en compte la perspectiva participativa.
- Planificar les reunions d'equip de govern i comissió informativa que segons el seu ordre del dia hagin de tractar sobre la participació ciutadana.
- Millorar la coordinació tècnica per garantir el bon desenvolupament dels programes definits i optimitzar recursos.
- Portar a terme una formació continuada en participació ciutadana de tots els agents implicats: polítics, tècnics i ciutadania.
- Portar a terme una avaluació continuada de la promoció de la participació ciutadana des de l'Ajuntament.
- Disposar de temps per planificar, implementar i valorar els diferents processos i mecanismes participatius, per incorporar-los de manera ordenada, coherent i eficient en el procés d'elaboració, implementació i avaluació de les polítiques municipals.
- Retornar els resultats a la ciutadania i donar-li a conèixer la motivació argumentada de les accions, tant si les seves aportacions s'incorporen als projectes com si no s'hi incorporen.

Reglamentació de la participació ciutadana

- Elaborar, a través d'un procés participatiu, el Reglament de participació ciutadana, adaptant-lo a aquest Pla Director i al context i la voluntat municipal actual.

**Espais estables:
Consells, Comissions i Taules**

- Facilitar la revisió conjunta, política i tècnica, dels objectius, funcions, composició i funcionament dels Consells, dels temes que s'hi vulguin tractar i de la manera d'organitzar les reunions perquè aquestes siguin més fluides i operatives. Implicar els membres del Consell en la definició i el funcionament dels temes.
- Actualitzar els Consells segons la necessitat de cadascun d'ells, tenint en compte la diversitat existent i la dificultat de generalitzar.
- Afavorir la planificació dels temes a treballar en els Consells i la metodologia de treball a desenvolupar. Definir l'agenda dels Consells de manera que el pressupost i els recursos que necessiten es puguin preveure amb certa antelació, amb l'objectiu de fer l'Agenda de Participació Municipal.
- Dotar els Consells d'eines de dinamització per tal de revitalitzar-los.
- Assessorar, formar i acompanyar tècnicament el personal tècnic municipal referent de cada espai estable.
- Treballar per atorgar als Consells un paper de dinamització de la participació, més enllà del mateix Consell.
- Generar els vincles necessaris entre els espais estables de participació per garantir-ne la coordinació.
- Promoure l'articulació dels canals de difusió dels resultats i treballs dels espais estables de treball.

Teixit associatiu

- Promoure la dinamització i la qualitat democràtica de les entitats i associacions del Prat de Llobregat facilitant l'autonomia en el seu desenvolupament i organització, i la promoció de les seves activitats.
-

Foment de la participació ciutadana a títol individual

- Potenciar la difusió, informació i dinamització de les convocatòries utilitzant espais de trobada naturals com: els equipaments municipals, les escoles, els comerços, els centres sanitaris, etc. i preveure el temps necessari per portar-ho a terme.
- Utilitzar noves estratègies per arribar a les persones que no acostumen a participar.
- Introduir i facilitar les tecnologies en les convocatòries i la difusió dels projectes: SMS, pàgina web, xarxes socials, telegram, whatsapp, plataformes digitals, etc.
- Tenir en compte els col·lectius no constituïts jurídicament com a entitats i altres grups o formes d'acció col·lectiva, perquè puguin participar en processos participatius impulsats per l'Ajuntament del Prat de Llobregat, així com en els espais estables de participació (Consells, Taules, Comissions, etc.).

Avaluació dels òrgans, processos i mecanismes de participació del municipi

- Efectuar un seguiment i avaluació de l'execució del PDPC i de la participació ciutadana que s'impulsa al municipi. L'avaluació ha de ser una tasca pausada, estratègica i, sobretot, compartida entre els diversos actors que hi intervenen. Elements a valorar en l'avaluació i seguiment:
  1. Valorar l'impacte sobre els objectius substantius, els continguts del projecte i/o l'impacte sobre els objectius relacionals, les relacions entre els diferents agents.
  2. Recollir dades i indicadors d'avaluació dels mecanismes de participació, quantitatius i qualitatius.
  3. Prioritzar l'avaluació qualitativa a la quantitativa, per fer una anàlisi que permeti orientar el treball de millora.

Annex

PROTOCOL DE PLANIFICACIÓ DE LA PARTICIPACIÓ		
ÀMBIT	OBJECTIUS DE COORDINACIÓ	MECANISMES
Polític	<ul style="list-style-type: none"> • Definir i concretar els programes que es desenvoluparan amb participació a partir de les propostes de cada regidoria. • Planificar la participació en el moment de gestació i aprovació del pressupost anual incloent la vessant participativa en els programes. • Fer el seguiment dels programes i explicar els resultats dels processos executats. • Detectar les necessitats de coordinació entre diferents programes i àrees.	<ul style="list-style-type: none"> • Reunions d'equip de govern.
Polític i tècnic	<ul style="list-style-type: none"> • Posar en comú la planificació de la participació en els diferents programes i projectes des que s'inicien. • Mantenir un intercanvi d'informació durant el disseny i la implementació dels programes, per optimitzar i aprofitar recursos.	<ul style="list-style-type: none"> • Reunions en comissions polítiques i tècniques per àrees. • Reunions bilaterals, polítiques i tècniques, entre regidories

PROTOCOL D'ELABORACIÓ DE L'AGENDA D'UN ESPAI ESTABLE	
Temes a tractar	Elaborar la llista dels temes que es volen tractar en l'espai estable (Consell, Taula o Comissió). S'elaborarà un llistat anual que s'anirà actualitzant trimestralment.
Objectius	Determinar per a cada un dels temes si l'objectiu és informar, consultar o emetre propostes, d'una banda, i si es tractaran en el marc del Consell o es farà una funció dinamitzadora i d'impuls de la participació oberta a altres entitats i persones del municipi.
Metodologia	Definir les fases metodològiques per tractar cada tema en el cas que l'objectiu sigui debatre o emetre propostes i els mecanismes necessaris: reunions en plenari, creació de comissions de treball, grups de treball, jornades, tallers, qüestionaris, etc.
Temporalització	Establir els temps necessaris per tractar cada tema tenint en compte totes les fases (informació, debat, tancament, devolució).
Recursos i pressupost	Establir els recursos i el pressupost necessaris.

PROTOCOL D'ORGANITZACIÓ D'UN PROCÉS AMB PARTICIPACIÓ CIUTADANA	
Objectius de contingut del projecte	Cal especificar els objectius generals i específics que persegueix un procés amb relació al contingut.
Regidoria o àrea que promou el procés	Cal identificar el màxim responsable polític i tècnic del projecte i la regidoria o àrea des d'on s'impulsa.
Recursos econòmics i humans amb que es compta per tirar endavant el procés	Cal especificar els recursos amb què es compta, de manera que s'identifiquin els tècnics i tècniques encarregats de dinamitzar el projecte i els recursos econòmics de què es disposa.
Regidories i Consells implicats	Cal tenir en compte totes aquelles àrees que si bé no són les promotores del procés sí que hi han de prendre part, així com els espais estables implicats.
Motivar la conveniència d'un projecte participatiu	Cal argumentar per què es considera adient obrir el projecte a la participació ciutadana.
Objectius de procediment del projecte	Cal identificar si el procés pretén diagnosticar, elaborar propostes, avaluar, etc.
Fases del procés participatiu	Cal especificar les diferents fases i abast del procés.
Metodologia del projecte	Tot projecte ha de respectar els criteris participatius que especifica el Pla Director; per tant, ha de preveure moments d'informació, deliberació i devolució. Això implica facilitar materials de suport informatiu, espais i dinàmiques de debat, i mecanismes per retornar dels resultats als participants.
Especificar els perfils dels participants i els criteris de convocatòria	El projecte ha d'identificar els participants convocats i el criteri de convocatòria utilitzat. Es poden identificar diferents perfils funcionals: serveis tècnics, institucions, entitats, ciutadania, agents econòmics, etc.

Definició de l'estructura organitzativa del procés	El projecte participatiu ha d'especificar la seva estructura organitzativa: qui en realitzarà la coordinació, la secretaria tècnica, el seguiment, etc. També ha d'especificar les funcions de cada espai que es creï.
Identificar els diferents nivells d'implicació en el procés	El projecte ha d'especificar a quines persones o serveis s'ha d'informar, a quins se'ls demana una participació puntual, i quins estan vinculats amb continuïtat al projecte.
Planificació dels mecanismes d'avaluació	Tot projecte ha de recollir el mecanisme d'avaluació que utilitzarà per valorar el procés realitzat. Podrà ser a través de qüestionaris, grups de treball, tallers d'avaluació, o per qualsevol altre mitjà, que s'haurà d'especificar en l'elaboració del projecte.
Elaborar una memòria participativa	Per acabar, els projectes presentats han de preveure l'elaboració d'una memòria, que s'haurà de presentar al Programa de Participació.